

Ej sekretess

BESLUT

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2023-06-21	23FMV3198-2	1.3
	Dokumentnummer	Sida
		1(3)

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Er referens
Anders Olin

Ert datum
2023-05-12

Er beteckning
Ju2023/01196

Svar på remiss: Remiss av EU-kommissionens patentpaket

Försvarets materielverk (FMV) har genom remiss tagit del av EU-kommissionens patentpaket.

Remissvaret avser i första hand försvars- och säkerhetsområdet och därmed krislägen som påverkar detta område. Därav ifrågasättandet nedan av unionens och kommissionens befogenhet och kompetens att besluta om åtgärder enligt förordningsförslaget som delvis berövar patentinnehavare kontrollen av sina rättigheter. Vidare bedömer myndigheten utifrån FMV:s ansvarsområde att förslagen dels kan ha påverkan på den patentportfölj inom ramen för Försvarets Ägande vid Industrin (FÄVI) som FMV förvaltar.

Yttrande

FMV avstyrker EU-kommissionens patentpaket ifråga om tvångslicenser vid kris på försvars- och säkerhetsområdet som berör den nationella säkerheten. FMV anser därför att förordningen bör innehålla en undantagsbestämmelse som anger att den inte är tillämplig när medlemsstaternas nationella väsentliga säkerhetsintressen berörs.

FMV noterar flertalet överstatliga initiativ av EU-kommissionen sedan våren 2022 under återopande av multinationella behov vid multinationell kris aktualiserad särskilt av säkerhetsläget på grund av kriget i Ukraina och covid-19-pandemin. Det är fråga om bl.a. den europeiska halvledarakten, Single Market Emergency instrumentet (SMEI), förordning om inrättande av instrumentet för förstärkning av europeisk försvarsindustri genom gemensam upphandling (EDIRPA) och förordning om stöd för ammunitionsproduktion (ASAP). Dessa initiativ innebär en överföring av kontroll och beslutandemakt från unionens medlemsstater till i första hand EU-kommissionen men även andra EU-organ och institutioner under påståendet att det är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen enligt unionsfördraget artikel 5. FMV har lämnat delvis kritiska remissvar när myndigheten fått sådan möjlighet och även i samband med stöd till försvarsdepartementet inför förhandlingar i Bryssel med anledning av några av dessa initiativ. FMV har även ifrågasatt den rättsliga grunden för nämnda initiativ. FMV upprepar nedan vad som framförts i remissvaret till förslaget till ASAP angående den rättsliga grunden.

FMV anser att en tvångslicens avseende hela EU som beslutas på överstatlig nivå av kommissionen på de mindre precisa grunder som anges i förordningsförslaget får svåröveröverskådliga konsekvenser och kan bli kontraproduktivt. Förslaget inkräktar på den fria

FMV

Försvarets materielverk

115 88 Stockholm

Besöksadress: Banérgatan 62

Tel: 08-782 40 00

Fax: 08-667 57 99

registrator@fmv.se

www.fmv.se

Org.nr: 202100-0340

VAT nr: SE202100-0340-01

Ej Sekretess

BESLUT

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2023-06-21	23FMV3198-2	1.3
	Dokumentnummer	Sida
		2(3)

marknaden och grundläggande rättigheter enligt unionens rättighetsstadga samt möjligheten för företag att konkurrera på lika villkor. Förslaget kan även innebära att den europeiska försvarsmarknaden blir mindre attraktiv för icke EU-länder och tredjelandssägd industri, vilket kan påverka leveranskedjor och försörjningstrygghet på området negativt.

Vidare anser FMV att förslaget i dess nuvarande utformning innebär att kriterierna för utlösande av tvångslicenser och de beslutsfunktioner vilka svarar för dessa behöver belysas närmare. Härtill behöver tidsutdräkten för tvångslicenserna, samt för formerna för ersättningsberäkningarna och efterlevandekontrollen närmare utvecklas. I förlängningen finns risk att väsentlig försvarsteknologi, där svenska staten idag äger immateriell rättighet, kan spridas i icke önskvärd riktning om beslutet går igenom eftersom det skulle ge EU-kommissionen rätt att disponera immateriella rättigheter som ägs av annan part (t.ex. svenska staten).

Legal grund

Legalitetsprincipen

Legalitetsprincipen innebär krav på att EU-beslut ska ha en rättslig grund i fördragen. Art 4.1 FEU anger att i enlighet med art 5 ska varje befogenhet som inte tilldelats unionen i fördragen tillhöra medlemsstaterna. Art 4.2 FEU anger vidare att unionen ska respektera medlemsstaternas likhet inför fördragen samt deras nationella identitet som kommer till uttryck i deras politiska och konstitutionella grundstrukturer samt medlemsstaternas väsentliga statliga funktioner, särskilt avseende syftet att hävda deras territoriella integritet, upprätthålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten. Det anges vidare att i synnerhet ska den nationella säkerheten också i fortsättningen vara varje medlemsstat eget ansvar.

FEU anger att den nationella säkerheten är varje medlemsstats eget ansvar. Unionen har således inte kompetens att besluta om ingripande åtgärder som berör enskilda företags rättigheter grundat på skäl som berör unionens och ytterst varje medlemsstats säkerhet. Kris på försvars- och säkerhetsområdet handlar om nationell säkerhet.

Principen om EU-rättens företräde

EU-rätten har företräde när olika regler motsäger varandra men detta förutsätter att unionen har kompetens att fatta beslut på området ifråga. Som framgår av unionsfördraget saknar unionen kompetens ifråga om den nationella säkerheten hos medlemsstaterna.

Subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen

Subsidiaritetsprincipen enligt artikel 5 unionsfördraget förutsätter delad befogenhet mellan unionen och medlemsstaterna, dvs. dessa delar rätten att fatta beslut på området ifråga.

Art 5.1 FEU anger att ”principen om tilldelade befogenheter ska styra avgränsningen av unionens befogenheter och att principerna om subsidiaritet och proportionalitet ska styra utövandet av dessa befogenheter.” Art 5.2 anger att unionen endast ska handla inom ramen för de befogenheter som den tilldelats av medlemsstaterna i fördragen för att nå de mål som fastställs där och att varje befogenhet som inte tilldelats unionen i fördragen ska tillhöra medlemsstaterna.

Ej Sekretess

BESLUT

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2023-06-21	23FMV3198-2	1.3
	Dokumentnummer	Sida
		3(3)

Enligt proportionalitetsprincipen får åtgärder beslutade av unionen med stöd av subsidiaritetsprincipen inte gå längre än vad som krävs för att uppnå relevanta mål för unionen.

Eftersom mål under åberopande av kris på försvars- och säkerhetsområdet och säkerhetsläget i unionen och därmed ytterst i medlemsstaterna inte är en kompetens som tilldelats unionen enligt unionsfördraget är det inte fråga om delad befogenhet och därmed inte heller tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

I beredning av ärendet har rådgivare Carl Larsson, beredskapschef Anna Laurell, enhetschef Peter Kivikari, verksamhetsutvecklare Anna Maria Back och affärsjurist Carl-Mikael Schlyter deltagit. Carl Larsson har varit föredragande.

Försvarets materielverk

Mikael Frisell
Chef Ledningsstaben

Sändlista

Justitiedepartementet (ju.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till ju.l3@regeringskansliet.se) samt Försvarsdepartementet (forsvarsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se med kopia till christina.knutsson.hamren@regeringskansliet.se).

Kopia till (FMV)

Ledningsstaben (Funktionsbrevlåda samt Fö-POC)

Juridik- och säkerhetsstaben

Verksamhetsområde Marknad och inköp

Arkiv (original)